

«Θεῖος Λόγος, ο Άνθραξ του Παναγίου Πνεύματος»

Εισήγηση του Πανοσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτου Σιλουανού Ψιλιά,
στην Σύναξη των Υπευθύνων Κύκλων Μελέτης Αγίας Γραφής
και Εσπερινών Κηρυγμάτων της Ιεράς Μητροπόλεως Αιτωλίας και Ακαρνανίας
30 Σεπτεμβρίου 2024

Σεβασμιώτατε Πάτερ και Δέσποτα,
Σεβαστοί μου Πατέρες και
Αγαπητοί μου εν Χριστώ Αδελφοί,

Επικαλούμαι κατά πρώτον τις ευχές Σας Σεβασμιώτατε Πάτερ και Δέσποτα, αλλά και όλων των παρισταμένων πατέρων και αδελφών ώστε οι απλές και ταπεινές σκέψεις που με τη χάρη του Θεού θα καταθέσω στην αγάπη σας να καλλικαρπήσουν και να ωφελήσουν. Έτσι ώστε όλοι μας ενδυναμωμένοι να επιδοθούμε και φέτος στην ιδιαίτερως ευαίσθητη διακονία των Ενοριακών Κύκλων Μελέτης της Αγίας Γραφής.

Το θέμα της εισηγήσεως όπως έχει ήδη ανακοινωθεί είναι «Θεῖος Λόγος ο Άνθραξ του Παναγίου Πνεύματος. Και θα μπορούσαμε σε μία πρώτη προσέγγιση να επισημάνουμε ότι από αυτές τις επτά λέξεις του τίτλου η κομβική λέξη η οποία προσδίδει κεντρικό νόημα είναι η λέξη «άνθραξ». Όπως πολύ σοφά σημειώνει ο αρχαίος φιλόσοφος Αντισθένης ο Κυνικός: «ἀρχή τῆς σοφίας ἡ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις». Και όπως συμπληρώνει και ο αείμνηστος καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνος Παπαπέτρου, δίπλα από τη λέξη «ἐπίσκεψις» στον ορισμό του Αντισθένη ταιριάζει η λέξη «παίδευσις». Το πρώτο μέρος των σκέψεων που θα καταθέσω στην αγάπη σας, θα είναι μία σύντομη «επίσκεψη» και «παίδευση» της λέξεως «άνθραξ» σε συνάρτηση με τον Θεῖο Λόγο, δηλαδή την έκφραση και απεικόνιση του Δευτέρου Προσώπου της Αγίας Τριάδος και φυσικά σε συνάρτηση με τη χάρη του Αγίου πνεύματος, το οποίο «σήμερον ἡμᾶς συνήγαγεν». Και στο δεύτερο μέρος, το οποίο θα είναι και το πιο σύντομο θα ακολουθήσουν κάποιες πιο πρακτικές επισημάνσεις.

Μετά ταύτα λοιπόν, δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι από τα πρώτα κιόλας χρόνια της παρουσίας του ανθρώπου πάνω στη γη πριν από 400 δισεκατομμύρια χρόνια κατά τους θετικούς επιστήμονες, μία από τις πρώτες ανακαλύψεις του ήταν η φωτιά την οποία και θεοποίησε, από την έμφυτη τάση του να θεοποιεί, δηλαδή να ανάγει σε ισχυρότερο, οτιδήποτε του προκαλούσε φόβο και δέος. Άλλωστε, δεν μας είναι άγνωστος από την διδακτικότητα της Ελληνική Μυθολογία, ο μύθος του Προμηθέα ο οποίος κλέβει από το εργαστήριο

του Ηφαίστου ένα από τα μεγαλύτερα όπλα των ανθρώπων τη φωτιά και την προσφέρει στους χοϊκούς ανθρώπους, υφιστάμενος την γνωστή τιμωρία των σιδηρών δεσμών.

Ένα ακόμη αξιοσημείωτο στοιχείο, το λαμβάνουμε από την αρχαία ελληνική φιλοσοφία κατά τον 3ο π.Χ όπου η προσωκρατικοί φιλόσοφοι ερίζουν για το υπερέχον στοιχείο το οποίο θεωρείται η γενεσιουργός αιτία της δημιουργίας του ορατού κόσμου. Ο Ηράκλειτος είναι εκείνος που υπεραμύνεται της απόψεως ότι ο κόσμος δημιουργήθηκε από τη φωτιά. Σύμφωνα με τη φιλοσοφική θεωρία του Ηρακλείτου, η φωτιά έχει τη δύναμη να ανανεώνει τα πάντα δίνοντας νέα μορφή και νέα υπόσταση όσο κι αν αυτό για εμάς σήμερα ακούγεται από αδύνατο έως φαιδρό.

Επειδή όμως είμαστε Ορθόδοξοι Χριστιανοί, οι ανωτέρω απόψεις εξεφράστησαν όχι για να σκανδαλίσουν κάποιους αλλά ως αφορμή για να κατανοήσουμε τη δυναμική αιτία και την ενεργή δύναμη της φωτιάς και κατ επέκταση του φυσικού φωτός το οποίο εκπηγάζει από τη φωτιά. Αξίζει να παραθέσουμε και ορισμένα Βιβλικά χωρία τόσο από την Παλαιά όσο και την Καινή Διαθήκη τα οποία γεφυρώνουν σταδιακά τις βασικές έννοιες μεταξύ τους.

Στο δεύτερο και τρίτο κεφάλαιο του Βιβλίου της Εξόδου στην Παλαιά Διαθήκη, διαβάζουμε αγαπητοί ομήγυρης την υπέροχη ιστορία του Μωυσέως, ο οποίος θεωρείται ο γενάρχης του περιουσίου Ισραηλιτικού λαού. Ο Μωυσής ήταν ο τρίτος κατά σειρά υιός του Αμράμ και της Ιωχάβεδ. Διασώθηκε θαυματουργικά από την εκδικητική μανία του Φαραώ Ραμσή του Δευτέρου, του οποίου η κόρη βρήκε τον Μωυσή βρέφος σε ένα καλάθι στον ποταμό Νείλο και τον έλαβε υπό την προστασία της.

Είναι γνωστό το γεγονός πως όταν μεγάλωσε, στέναζε για τα όσα υπέφεραν οι συμπατριώτες του από τους Αιγυπτίους και σε μία ύστατη στιγμή αγανάκτησης δολοφόνησε έναν Αιγύπτιο. Μετά την όντως αποτρόπαιη πράξη του και φοβούμενος την τιμωρία του από τον Φαραώ, φεύγει από την Αίγυπτο και μεταβαίνει στο όρος Χωρήβ, όπου νυμφεύεται της Σεπφόρα και εργάζεται ως ποιμένας. Εκεί ακριβώς δέχεται την κλήση και την αποστολή από Τον Θεό να γίνει ο ταγός που θα οδηγήσει τον περιούσιο λαό από τη γη της δουλείας την Αίγυπτο, στη Γη της Επαγγελίας δηλαδή την Αγία Γη της Ιερουσαλήμ. Έχει ιδιαίτερη σημασία ο τρόπος της κλήσεως που δεν είναι άλλος από το όραμα της Φλεγόμενης βάλτου.

Την ώρα δηλαδή που έβροσκε το κοπάδι του είδε μία βάλτο να φλέγεται χωρίς να κατακαίεται, ούτε να επεκτείνεται η φωτιά στον γύρο χώρο. Από τη Φλεγόμενη Βάλτο ακούστηκε η φωνή του θεού να συστήνεται στον Μωυσή ως ο Ων, δηλαδή αυτός που υπάρχει και να τον καλεί στην αποστολή του. Δεν μας ενδιαφέρει τόσο η συνέχεια της ιστορίας όσο το γεγονός ότι ο Μωυσής από την φλεγόμενη

και μη κατακαιωμένη Βάτο λαμβάνει το χρίσμα και την εντολή της αποστολής του.

Ένα δεύτερο παράδειγμα από την Παλαιά Διαθήκη το οποίο αξίζει πραγματικά αναλάβουμε ως αφορμή, είναι ο τρόπος της κλήσεως του προφητικού αξιώμα του προφήτου Ησαΐα όπως αυτός περιγράφεται στο 6ο κεφάλαιο του ομώνυμου προφητικού βιβλίου της Παλαιάς Διαθήκης. Ο προφήτης Ησαΐας ζει περίπου στο 800 π.Χ στα Ιεροσόλυμα. Η εποχή που ζει είναι αρκετά δύσκολη καθώς ο πάλε ποτέ περιούσιος λαός έχει αποστατήσει από τον Θεό και είναι βουτηγμένος στην αμαρτία. Ενδιαφέρεται μόνο για άρτο και θεάματα. Ένα χαρακτηριστικό ανάλογο και της δικής μας εποχής. Ο Ησαΐας όμως δεν είναι ενέδωσε στην αμαρτία. Παρέμεινε ηθικός και ενάρετος. Και ο Θεός τον εκλέγει ως προφήτη μέσα από ένας πολύ συγκλονιστικό όραμα.

Μία ημέρα ο Ησαΐας βρισκόταν στο Ναό του Σολομώντος και προσευχόταν. Την ώρα που είχε γονατίσει στη γη και έστρεψε το βλέμμα του στον ουρανό είδε σε όραμα την επουράνιο λατρεία του Θεού. Πάνω σε έναν υπέρλαμπρο και φωτεινό θρόνο καθόταν ο Βασιλεύς του Σύμπαντος. Τα Εξαπτέρυγα Σεραφείμ πρόθυμα στη διακονία του όπως ακριβώς ακούμε και στη σχετική ευχή της Θείας Λειτουργίας του Μεγάλου Βασιλείου: «σοὶ παρίστανται κύκλω τὰ Σεραφίμ, ἔξ πτέρυγες τῶ ἐνὶ καὶ ἔξ πτέρυγες τῶ ἐνὶ καὶ ταῖς μὲν δυοὶ κατακαλύπτουσι τὰ πρόσωπα ἑαυτῶν, ταῖς δὲ δυοὶ τοὺς πόδας καὶ ταῖς δυοὶ πετόμενα, κέκραγεν ἕτερον πρὸς τὸ ἕτερον ἀκαταπαύστοις στόμασιν, ἀσιγήτοις δοξολογίαις».

Δηλαδή, από δέος και σεβασμό προς τον Θεό, με τις δύο Πτέρυγες καλύπτουν τα πρόσωπά τους. Με τις άλλες δύο Πτέρυγες καλύπτουν με σεβασμό το σώμα τους. Και τις δύο τελευταίες πτέρυγες τις έχουν σε ετοιμότητα στη διακονία Του Θεού. «Ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος, Κύριος Σαβαώθ· πλήρης, ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου», ο επουράνιος και αγγελικός ύμνος. Δοξολογούν τον Θεό. Και είναι τόσο μοναδική και κατανυκτική αυτή τη στιγμή ώστε όλος ο χώρος που βρισκόταν ο Ησαΐας ξαφνικά γέμισε από ένα εκτυφλωτικό φως και μία ανεπανάληπτη ευωδία θυμιάματος. Εκστατικός παρακολουθεί αυτό το όραμα. Η γλώσσα του είναι δεμένη. Συγκρίνει τον αμαρτωλό εαυτό του με την καθαρότητα των Αγγέλων και οικτίζεται. Μικρός για το δώρο το οποίο βιώνει.

Το όραμα όμως συνεχίζεται. Ακόμη πιο συγκλονιστικό και θεσπέσιο. Την ίδια στιγμή που ο Ησαΐας εκστατικός παρακολουθεί αυτό το όραμα βλέπει τον Θεό να κατεβαίνει από το θρόνο Του. Να λαμβάνει ένα κομμάτι αναμένου άνθρακα και να τον τοποθετεί το στόμα του Ησαΐα καλώντας τον να γίνει Προφήτης και να κηρύξει μετάνοια στον παραστρατημένο λαό του Ισραήλ. Κήρυξε τις αλήθειες Του Θεού για 50 ολόκληρα χρόνια. Αξιώνεται και άλλων οραμάτων και αναδεικνύεται προ της Καινής Διαθήκης Ευαγγελιστής. Στο τέλος υπομένει και μαρτυρικό θάνατο.

Ανάλογα είναι και τα παραδείγματα τα οποία θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε και να επικαλεστούμε και από την Καινή Διαθήκη τα οποία έχουν ως κεντρική ιδέα το φως και τη φωτιά και πολλά έχουν να μας διδάξουν. Αξίζει πρώτα από όλα να θυμηθούμε την αναφορά των Ευαγγελιστών για το αστέρι το οποίο με το μοναδικό του φως καθοδηγούσε τους μάγους εξ ανατολής να έρθουν να προσκυνήσουν τον Νεογέννητο Κύριο μας στη Βηθλεέμ. Τι θα μπορούσαμε να πούμε για το Ακτιστο Φως το οποίο βίωσαν οι 3 εκ των 12 μαθητών του Κυρίου στο όρος Θαβώρ κατά το μοναδικό γεγονός της Μεταμορφώσεως το οποίο έλαβε χώρα χρονικά λίγο πριν τα γεγονότα του εκουσίου πάθους Του Κυρίου μας και το περιγράφει παραστατικά ο Ευαγγελιστής Ματθαίος? Ένα γεγονός το οποίο αποτέλεσε σημείον αντιλεγόμενον και θέμα έριδος όπως γνωρίζουμε μεταξύ του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά ως τετάρτου Θεολόγου της Εκκλησίας μας και του ορθολογιστή Βαρθάμ Καλαβρού.

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό και ίσως το χαρακτηριστικότερο για την περίπτωση γεγονός είναι αυτό της Πεντηκοστής το οποίο περιγράφει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης. Εν είδη πυρήνων γλώσσών του Άγιο Πνεύμα καταπέμπεται επί τας κεφαλάς των Αγίων Αποστόλων και ο καθένας έχει τη δυνατότητα να γίνει κατανοητός σε διαφορετικές διαλέκτους. Το τελευταίο περιστατικό το οποίο θα λάβουμε ως αφορμή από την Καινή Διαθήκη, το αρθρουμε από το βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων (ΚΕΦ. Θ ΣΤΙΧ. 1-29// ΚΕΦ ΚΒ, ΣΤΙΧ. 3-21 και ΚΕΦ ΚΣΤ, ΣΤΙΧ. 9-21) και αφορά την κλήση του Αποστόλου Παύλου στο αποστολικό αξίωμα. Ο Απόστολος των εθνών Παύλος ως διώκτης των χριστιανών όδευε προς τη Δαμασκό. Κατά τη διάρκεια της πορείας του εκείνης ένα εκτυφλωτικό φως το οποίο ο ίδιος ο Απόστολος Παύλος στις επιστολές του ομολογεί ως μη φυσικό τον τυφλώνει. Και τότε όπως και στη Φλεγόμενη Βάτο ακούγεται η φωνή του Θεού επιτιμητική αυτή τη φορά «Σαούλ Σαούλ τι με διώκεις;» Ξαφνικά ο πρώην διώκτης Σαύλος αναδεικνύεται στον μεγάλο απόστολο των εθνών και στον διαπρύσιο θεολόγο , ο οποίος μέσα σε λίγα μόνος χρόνια καταφέρνει ένα μεγάλο θαύμα. Κηρύσσει τον χριστιανισμό σε ολόκληρο τον ελληνικό κόσμο.

Από όλα τα ανωτέρω βιβλικά παραδείγματα αξιοθαύμαστο είναι το γεγονός της κλήσεως όλων αυτών των βιβλικών μορφών από τον άγιο θεό. Βίωσαν τον πνευματικό φωτισμό και αποδέχτηκαν την αποστολή τους για να διαδώσουν το χριστιανικό μήνυμα και να διαφωτίσουν και εκείνοι με την σειρά τους όλες τις διψασμένες ψυχές που αναζητούσαν την αλήθεια που απελευθερώνει και οδηγούν στο φως και κατ επέκταση στη χάρη του εν Τριάδι Θεού.

Ο Κύριος μας στο 9ο κεφάλαιο και 12ο στοίχο του κατά Ιωάννη Ευαγγελίου ομολογεί ότι είναι το «Φως του κόσμου» και όποιος δεχτεί την κλήση να οδηγηθεί σε αυτό το φως, δεν θα βιώσει ποτέ το σκοτάδι. Ο στίχος αυτός έχει και

κυριολεκτική αλλά και μεταφορική ερμηνεία. Και φυσικά την κυριολεκτική ερμηνεία του την κατανοούμε όλοι. Όταν κάποιος βλέπει το φως το φυσικό φως δεν είναι ταυτόχρονα δυνατόν να βλέπει και σκοτάδι. Ο ισχυρισμός αυτός είναι αυταπόδεικτος και αλληλοαναιρούμενος. Η μεταφορική - πνευματική ερμηνεία του στίχου αυτού αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Και αυτό διότι όταν ο Κύριος μας παρουσιάζει εαυτόν ως το φως, δεν εννοεί το φυσικό φως αλλά την πνευματική αλήθεια που απορρέει. Και όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ο Άγιος Θεοφύλακτος Αρχιεπίσκοπος Αχρίδος, σε μία εσχατολογική διάσταση νοείται το άκτιστο φως του κενού μνημείου το οποίο είναι ίδιο με το Θαβώριο φως. Το Φως λοιπόν του χριστού είναι η αλήθεια. Και αυτή η αλήθεια εκφράζεται λόγω τε και έργω όπως περιγράφονται στην Καινή Διαθήκη ως θεόπνευστο κείμενο.

Ο Μέγας Βασίλειος στην 9η επιστολή του «προς τον φιλόσοφο Μάξιμο», σημειώνει ότι: **«ο λόγος είναι η εικόνα της ψυχής»**, ενώ σε ένα ακόμη έργο του την 7η ερμηνευτική ομιλία προς τον Ησαΐα επισημαίνει ότι **«η δύναμη του θείου λόγου αποτελεί περιτοίχισμα των δογμάτων της αληθείας»**. Η κάθε ανθρώπινη ψυχή λοιπόν, ανάλογα με το πνευματικό της υπόβαθρο το οποίο έχει, εκφέρει και προσλαμβάνει με ανάλογο θετικό ή αρνητικό πρόσημο τα θεία λόγια με τα οποία έρχεται σε επαφή. Μας έρχεται έτσι στο νου, η παραβολή του Καλού Σπορέως όπως μας την παραθέτει ο Ευαγγελιστής Ματθαίος στο 13ο κεφάλαιο του Ιερού του Ευαγγελίου και στους στοίχους 4 -9 και 18-23. Σε όποια κατάσταση βρίσκεται το έδαφος της ψυχής του κάθε ανθρώπου, ανάλογη είναι και η καρποφορία του Θείου Λόγου. Του Θείου Λόγου που είναι η απόλυτη αποκεκαλυμμένη αλήθεια και σύμφωνα με το Μέγα βασιλείο αποτελεί κατ'αξίωμα δογματική αλήθεια της πίστεως μας. Αν δε παραλληλίσουμε τον ευλογημένο Κυριακό Λόγο περί Φωτός του κόσμου με τους λόγους του Μεγάλου Βασιλείου που προαναφέραμε, καταλήγουμε στο ασφαλές συμπέρασμα ότι ο Λόγος του Θεού ανάλογα με την καθαρότητα της ψυχής του κάθε χριστιανού, αποκαλύπτεται και είναι τόσο ισχυρός αλλά και διδακτικός ποιμαντικά που δεν χρειάζονται ούτε αποδείξεις ούτε συμπληρώσεις. Συμπληρώνεται με την χάρη του Θεού και τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος.

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης με την «ΚΔ' Ομιλία του εις την Εορτήν της Πεντηκοστής» (P.G. 151,3120), έρχεται νοητά να επιβεβαιώσει τα όσα ο Μέγας Βασίλειος αναφέρει σημειώνοντας ότι: **«όπως η φωτιά έχει τη ιδιότητα να φωτίζει έτσι και ο Λόγος του Θεού φωτίζει όσους τον ακούνε»**. Και φυσικά το πρώτο το οποίο θα υπογραμμίσουμε στην αγιοπατερική αυτή σκέψη είναι οι έννοιες της φωτιάς και του φωτός που τις συναντούμε ως κυριαρχούσες έννοιες σε συνάρτηση πάντα με το Θείο Λόγο. Και είναι απόλυτα λογικός ο ισχυρισμός του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, καθώς όπως μία από τις ιδιότητες της φωτιάς είναι να φωτίζει το σκοτάδι, έτσι και ο Θεός Λόγος

γίνεται Φως για όποιον επιθυμεί να φωτιστεί. Ας μην λησμονούμε άλλωστε την ειδική τάξη των κατηχουμένων της πρώτης εκκλησίας οι οποίοι ονομάζονταν «φωτιζόμενοι». Και την αποτελούσαν οι κατηχούμενοι εκείνοι οι οποίοι είχαν ολοκληρώσει τον τριετή κύκλο της κατηχήσεως και ετοιμάζονταν για το Άγιο Βάπτισμα το οποίο ονομάζεται και φώτισμα. Για τον λόγο αυτό σήμερα ο νεοναπτισθείς ονομάζεται και νεοφώτιστος.

Προς την ίδια κατεύθυνση κινούνται αμφοτέρωθεν ο πληγωμένος αετός της εκκλησίας μας, ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής. Ο μεν Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος ως η ακρότης των θεολόγων και ποιητής Άγιος της Εκκλησίας μας στον ΙΖ' Λόγο του «προς τους πολιτευομένους Ναζιανζού» (P.G. 35, 965A), επισημαίνει πώς: «ό,τι είναι οι τροφή για το σώμα είναι και ο λόγος για την ψυχή». Ενώ ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής στο δικό του θεόπνευστο έργο «προς Θαλάσιον περί αποριών» (P.G. 90, 264), πολύ σοφά θα υπογραμμίσει ότι: «ο Λόγος του Θεού παρέχει διαφορετικά χαρίσματα ανάλογα με την ψυχική διάθεση του κάθε ακροατή που θα τον δεχτεί».

Αμφοτέρωθεν οι δύο αυτές πατερικές απόψεις αποτελούν αφορμή για έναν έντονο προβληματισμό με πολύ θετικό όμως πρόσημο. Και αυτό διότι αναφέρονται όχι απλά σε αλήθειες τις οποίες καλούμαστε να διαχειριστούμε ποιματικά και πνευματικά, αλλά και να τις εναρμονίσουμε ενδεχομένως στα μέτρα που αναπαύουν τις ψυχές. Ο Λόγος του Θεού τρέφει πραγματικά την ψυχή του κάθε ανθρώπου. Όπως η τροφή είναι μία φυσική ανάγκη μέσω της οποίας συντηρείται και αναζωογονείται το χοϊκό μας σώμα έτσι και η ψυχή χρειάζεται τη δική της συντήρηση και αναζωογόνηση. Και αυτό επιτυγχάνεται μόνο με την σπουδή στο Θείο Λόγο. Με πόση συναίσθηση ακούμε τον Προφητάνακτα να ομολογεί στον 97ο στίχο του 118 Ψαλμού γνωστού και ως «Αμώμου». «Ὡς ἠγάπησα τὸν νόμον σου, Κύριε· ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μου ἔστιν». Δύο ακόμη στίχοι αυτού του ψαλμού έρχονται να ενισχύσουν επιπλέον την άποψη αυτή. Ποιο συγκεκριμένα στον 13ο στίχο του αυτού ψαλμού ακούμε «ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου». Και αμέσως τον 105 στίχο: «Λύχνος τοῖς ποσὶ μου ὁ νόμος σου καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου».

Οι τρεις αυτοί στίχοι θα μπορούσαν να αποτελέσουν μία προσευχή ευγνωμοσύνης προς τον Άγιο Θεό γιατί μας αξιώνει να κοινωνήσουμε κυριολεκτικά «ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων». Στον δικό Του Θείο Λόγο στον οποίο ακατάπαυστα εντρυφούμε. Στον δικό Του Θείο Λόγο που γίνεται ακατανίκητο βάλαμο στην ψυχή μας και τροφή πνευματική πιο γλυκιά και από το γλυκύτερο μέλι. Και τέλος Στον δικό Του Θείο Λόγο που καθίσταται κυριολεκτικά λύχνος και φως σε κάθε μας βήμα.

Για να επιστρέψουμε όμως και στις δύο πατερικές απόψεις στις οποίες παραθέσαμε αντιπαραβάλλονται στις με τους τρεις αυτούς στίχους του 118 ψαλμού , οδηγούμαστε κυκλικά κάπου στην αρχή των σκέψεων μας. Έχουμε φτάσει ήδη σε ένα κομβικό σημείο όπου με οδηγό την αλάνθαστη Αγιοπατερική σκέψη , αποδείξαμε ότι ο θείος λόγος αποτελεί την ευεργετική και αθάνατη τροφή της ζωής και της ψυχής του κάθε πιστού χριστιανού , ο οποίος προσέχει σε αυτόν. Επίσης αποδείξαμε ότι ο Θεός Λόγος αποτελεί φως και ταυτόχρονα φωτιά, μιας και εκπηγάζει από την πηγή του φωτός που είναι ο Υιός και Λόγος του Θεού , ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός. Συνεπώς , αν στην παρούσα στιγμή χρησιμοποιήσουμε το μαθηματικό σχήμα όπου ανάμεσα σε τρεις απόψεις επικρατεί ισότητα και κάθε μία άποψη είναι ίση με τις άλλες δύο τότε ο Θεός Λόγος είναι ταυτόχρονα τροφή της ψυχής και άνθραξ του παναγίου πνεύματος , δικαιώνοντας έτσι και τον τίτλο της εισήγησης μας.

Μία ακόμη προέκταση προσδίδει και η άποψη του Αγίου Μαξίμου περί ψυχικής διαθέσεως όσον έρχονται σε επαφή με τον θείο λόγο. Και αυτή η άποψη αποτελεί επίσης έναν λογικό και αυταπόδεικτο ισχυρισμό , ο οποίος έρχεται να ταυτιστεί και πάλι με την Παραβολή του Καλού Σπορέως. Στο σημείο αυτό οφείλουμε να επισημάνουμε ότι η παραβολή αυτή εμπερικλείει δύο πνευματικές αλήθειες , όπου η μία επιβεβαιώνει και υπερκαλύπτει την άλλη. Η πρώτη πνευματική αλήθεια είναι ότι η ίδια η παραβολή του Καλού Σπορέως αποτελεί τμήμα του Θείου Λόγου, μιας και την δίδαξε ο Κύριος μας στο πλαίσιο της διδασκαλίας του με παραβολές. Δηλαδή, σύντομες ιστορίες από τον καθημερινό κοινωνικό βίο με αλληγορικό και διδακτικό χαρακτήρα. Η δεύτερη πνευματική αλήθεια είναι ότι η ίδια η παραβολή αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίον δέχονται οι άνθρωποι τον Θείο Λόγο ανάλογα με την ψυχική τους διάθεση. Δηλαδή , σε ένα ταυτόχρονο σχήμα ο Θεός Λόγος προσφέρει και προσφέρεται. Όπως ομολογούμε και στη Θεία Λειτουργία: **«Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέρωμεν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα».**

Και αυτό το οποίο κατανοούμε είναι ότι η ψυχική διάθεση του κάθε ανθρώπου διαδραματίζει ιδιαίτερο ρόλο στο τρόπο με τον οποίο δέχεται τον Θείο Λόγο ως ιδιαίτερη αν θέλετε προσωπική πρόσκληση. Αν λάβουμε δε ως σημείο αναφοράς την παραβολή του Καλού Σπορέως, κατανοούμε ότι για να καρποφορήσει ο λόγος του θεού πρέπει να σπαρεί με την πνευματική έννοια σε γόνιμο έδαφος καλλιεργημένης ψυχής. Και η καλλιέργεια αυτή όπως άλλωστε και η φυσική καλλιέργεια προϋποθέτει χρονοβόρα, επίμονη και επίπονη διαδικασία. Ειδ'άλλως ο Θεός Λόγος, για να επιστρέψουμε και στις λέξεις του αρχικού τίτλου, από πνευματική τροφή μεταβάλλεται όντως σε άνθρακα με αρνητικές συνέπειες. Η άποψη αυτή αποτελεί και ένα σημείο αναφοράς για όλους όσους με τη χάρη του Θεού ασχολούμαστε με τη διάδοση του Λόγου Του. Δεν υπάρχει μία

ενιαία φόρμουλα σε αυτή τη διακονία, αλλά μία προσωποκεντρική προσέγγιση πάντοτε προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες συνθήκες της ψυχικής διάθεσης και της πνευματικής προετοιμασίας των πιστών χριστιανών.

Ο δρόμος της αγάπης του Εσταυρωμένου Κυρίου θα μας κατευθύνει πάντα προς το αγαθόν της διακονίας μας. Και πάλι συγκλονιστικός ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος με την απaráμιλλη γραφίδα του, επιβεβαιώνει και ενισχύει όχι μόνο όσους διακονούν τον Θείο Λόγο, αλλά και όσους τον δέχονται. Στον 14ο Λόγο του «εις τους απ Αιγύπτου επιδημήσαντας» (P.G. 36, 241B), θα ομολογήσει με συγκλονιστικό τρόπο ότι «είναι δύσκολο να θεραπεύσει κανείς στο λοιμό για να ακούσει το λόγο του Θεού, γιατί οι θεραπευτές είναι λίγοι».

Μπορεί οι σκέψεις αυτές να άφησαν ενδεχομένως αρνητικά συναισθήματα στις ψυχές μας ή και έντονους προβληματισμούς. Ο γλυκός όμως λόγος του Αγίου Γρηγορίου έρχεται παρηγορητικά να μας ενισχύσει. Ο Άγιος Γρηγόριος μέσα από τον διαχρονικό του λόγο εκφράζει και μία σύγχρονη αλήθεια. Ζούμε σε μία εποχή προόδου και τεχνολογικών εξελίξεων που διαρκώς μας εκπλήσσει. Ζούμε σε μία κοινωνία όπου η ανθρώπινες σχέσεις και οι αξίες υφίστανται αναταραχές και ανατροπές. Η αξία της ανθρώπινης υπάρξεως υποβαθμίζεται διαρκώς και εργαλειοποιείται στο όνομα των αριθμών, των φωτεινών ειδήσεων και των διαρκώς αυξανομένων περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Και όμως, ακόμη και κάτω από αυτές τις περίεργες καταστάσεις όπου η απελπισία και άλλα αρνητικά συναισθήματα κυριαρχούν στην καθημερινότητά μας, υπάρχουν ψυχές που διψούν για να ακούσουν Λόγο Θεού. Υπάρχουν ψυχές που απογοητευμένες από τα αρνητικά που συμβαίνουν γύρω τους, αναζητούν ένα σταθερό σημείο αναφοράς. Με μία πιο διευρυμένη έννοια αναζητούν αλήθειες και φυσικά αληθινά πρόσωπα απέναντι στα αμέτρητα προσώπια όπως τα προβάλλει η εποχή μας. Όμως, «ό μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.» (Κατά Ματθαίον Θ'37). Με την έννοια «ολίγοι» δεν εννοείται απαραίτητα η αριθμητική έλλειψη των ζηλωτών που έχουν επιθυμία να διακονήσουν τον θείο λόγο ή για να χρησιμοποιήσουμε τα λόγια του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου των θεραπευτών. Μπορεί λοιπόν να μείνω είτε απαραίτητα η αριθμητική έλλειψη αλλά η έλλειψη ικανών θεραπευτών του Θείου Λόγου.

Ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής στον δεύτερο λόγο του «περί Θεολογικών Κεφαλαίων» (P.G. 90, 1155), παρομοιάζει το θείο λόγο σε αντιπαράβολή με τα καθημερινά και κοσμικά λόγια όπως με τη σύγκριση των ευωδών ανθέων με τα μη χρηστικά άχυρα. Επιφυλάσσει δε μία ιδιαίτερη αναφορά στα προσόντα των θεραπευτών του Λόγου του Θεού. Η θεολογική του σκέψη είναι ιδιαίτερη και η αποστολή των θεραπευτών του λόγου του θεού καθίσταται σημαντική. Κατά των θεοφόρο Άγιο Μάξιμο, ο γνήσιος θεραπευτής του Θείου Λόγου οφείλει να αποτελεί δροσιά που σβήνει την αμαρτία. Να οδηγεί ακροατές στο δρόμο της

ταπεινώσεως και της υπακοής. Και να γίνεται διαρκώς θύρα των πολύφωτων θησαυρών της σοφίας.

Κι αν τα δύο πρώτα χαρίσματα απλά συγκλονίζουν , με το τρίτο χάρισμα του , ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής καλεί ουσιαστικά τους θεραπευτές να ανοίξουν την πόρτα των θησαυρών του θείου λόγου σε όσους αναζητούν αυτούς τους πνευματικούς θησαυρούς. Είναι δε αξιοσημείωτο ότι για άλλη μία φορά συναντούμε την έννοια του φωτός .

Ως προς το πρώτο χάρισμα το οποίο παραθέτει ο Άγιος Μάξιμος για τους θεραπευτές , δηλαδή με το λόγο τους να αποτελούν δροσιά που θα σβήνει την αμαρτία, ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός ως Υπέρτατος Αρχιερέυς και Αρχιποιμένας με την μοναδική και ανυπέρβλητη θυσία Του , μας δείχνει το δρόμο. Αναμάρτητος και τέλειος Θεός και Άνθρωπος ανήλθε επί του Σταυρού. Υπέστη την άκρα ταπείνωση για να λυτρώσει από τα δεσμά της αμαρτίας του ανθρώπινο γένος. Με βάση αυτή ακριβώς στην αρχή διέπονται αμφότεροι οι ρόλοι θεραπευτών και ακροατών του Θείου Λόγου. Οι μεν θεραπευτές να καλλιεργούν διαρκώς την ελπίδα της σωτηρίας , οι δε ακροατές του Θείου Λόγου να βρίσκουν διαρκώς γαλήνη και ανάπαυση.

Πολλές φορές βέβαια , οι ακροατές υπερβαίνουν τα εσκαμμένα αναζητώντας διάφορες υπαρξιακές αναζητήσεις. Σε κάποια παρόμοια βέβαια παγίδα πέφτουν πολλές φορές και οι θεραπευτές , οι οποίοι θελημένα ή αθέλητα μεταβάλλονται από θεραπευτές σε κριτές του Θείου Λόγου. Αυτό συμβαίνει διότι όπως σημειώνει και ο αείμνηστος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Χρήστος Βάντσος στο εγχειρίδιο του με τίτλο: «Θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας τόμος Α'» , οι θεολόγοι απαντούν σε ερωτήσεις που κανένας δεν έθεσε. Θέτουν ερωτήσεις και διλήμματα τα οποία δεν υπόκεινται απαντήσεων και συνεπώς αντί να δροσιζουν με τον λόγο τους απλά δεν ωφελούν.

Ως προς το δεύτερο χάρισμα το οποίο σημειώνει ο Άγιος Μάξιμος για τους θεραπευτές , με το λόγο τους δηλαδή να δείχνουν το δρόμο της ταπείνωσης και της υπακοής, αν ο ίδιος ο θεραπευτής του Θείου Λόγου δεν διδαχθεί της δύο αυτές αρετές με την υγιή έννοια, δεν μπορεί ούτε να μιλήσει , πολύ δε περισσότερο να εμπνεύσει τους ακροατές σε αυτές τις δύο αρετές. Αναμφίβολα οι δρόμοι της ταπείνωσης και της υπακοής είναι δύσκολοι στη θεωρία και στην πράξη. Και πάλι όμως έχουμε το μοναδικό μας πρότυπο τον Κύριο μας Ιησού Χριστό , ο οποίος πρώτος μας τις δίδαξε. Η καλλιέργεια των δύο αυτών αρετών που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του Θείου Λόγου έρχεται με προσευχή και ειλικρίνεια ψυχής.

Το τρίτο χάρισμα το οποίο απαντάται κατά τον Άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή σε έναν θεραπευτή του Θείου Λόγου , είναι και το πιο σημαντικό από πολλές απόψεις. Κανένα από τα προηγούμενα δύο χαρίσματα δεν είναι εύκολο ούτε να

καλλιεργηθούν από τις θεραπευτές του θείου λόγου ούτε και να μεταδοθούν στους πιστούς ακροατές. Κάθε χάρισμα έχει τις δικές του πνευματικές ιδιαιτερότητες αλλά και τους πνευματικούς καρπούς της χάριτος του αγίου πνεύματος. Παρά ταύτα, το τρίτο χάρισμα του θεραπευτού του Θείου Λόγου, είναι ένας κυριολεκτικά δυσεπίλυτος γρίφος. Η έμπνευση της ελπίδας το πρώτο χάρισμα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κάτι σχετικά απλό. Η διδασκαλία της ταπεινώσεως και της υπομονής στο δεύτερο χάρισμα είναι σχετικά διαχειρίσιμες έννοιες. Όμως, ο φωτισμός του Αγίου Πνεύματος δια του Θείου Λόγου ξεπερνά την ανθρώπινη λογική.

Το τρίτο χάρισμα το οποίο προϋποτίθεται να έχει ένας θεραπευτής του θείου λόγου κρύβει μέσα του μια σπουδαία αλήθεια. Την ουσιαστική ωφέλεια που προκύπτει από τη διάδοση του Θείου Λόγου. Το ζήτημα βέβαια είναι ότι αυτή η ωφέλεια αποτελεί ταυτόχρονα και προϋπόθεση. Ο φωτισμός της σοφίας του Θείου Λόγου. Φιλολογικά ερμηνεύεται ως ένα οξύμωρο σχήμα. Η ωφέλεια από την ακρόαση του Θείου Λόγου είναι ο φωτισμός του Αγίου Πνεύματος, την ίδια στιγμή που η διάδοση - θεραπεία κατά τον Άγιο Μάξιμο προϋποθέτει το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος για να επέλθει εν τέλει ωφέλεια και όχι ζημία.

Κι αν ο προβληματισμός αυτός φαντάζει όντως δυσεπίλυτος γρίφος τότε και μόνο τότε **«ή Θεία Χάρις, ή πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα»** δίδει ουσιαστική απάντηση. Όλοι μας, είτε με τον ρόλο του θεραπευτή είτε με το ρόλο του ακροατή έχουμε ελλείψεις που μπορούν να αποβούν επικίνδυνες και επώδυνες. Μόνο η επίκληση της χάριτος του Αγίου Πνεύματος μπορεί να δώσει ουσιαστικές λύσεις και απαντήσεις. Ο τον εθνών θεοκήρυκας Απόστολος Παύλος, σε μία από τις λεγόμενες επιστολές της αιχμαλωσίας που συνέγραψε κατά την διετή φυλάκισή του στη ρώμη την περίοδο 60 έως 62 μ.Χ. την «προς Εφεσίους Επιστολή κεφάλαιο Α' και στίχο 13», θέτει τα δεδομένα σε μία πιο στερεή βάση: **«ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἁγίῳ,»** Δηλαδή, εφόσον ακούσατε τον λόγο της αληθείας δια του Ευαγγελίου και των πιστέψατε, σφραγιστήκατε με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος.

Ο Αποστολικός Λόγος διασαφηνίζει πλήρως ότι όσοι πιστεύουν στο απολυτρωτικό μήνυμα του ευαγγελίου, τότε ενδύονται τη χάρη του Αγίου Πνεύματος. Όχι μόνο επιβεβαιώνεται η θεοπνευστία του Ευαγγελίου, αλλά υπερθεματίζεται ότι τα γραφόμενα σε αυτά εμπεριέχουν σωτηριώδη μηνύματα. Και το διηνεκές απολυτρωτικό μήνυμα της σωτηρίας των ανθρώπων γίνεται φως το οποίο φωτίζει τους μύστες του ευαγγελίου. Ας μην ξεχνάμε άλλο στη για την ευχή της θείας λειτουργίας την οποία αναγιγνώσκει ο Λειτουργός Ιερέας μυστικώς προ της αναγνώσεως του Ιερού Ευαγγελίου: **« Ἐλλαμψον ἐν ταῖς**

καρδίαις ἡμῶν, φιλόανθρωπε, Δέσποτα, τὸ τῆς Σῆς θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς, καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν διάνοιξον ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν Σου κηρυγμάτων κατανόησιν». Φως θεογνωσίας και διάνοιξη των πνευματικῶν οφθαλμῶν εἶναι η κεντρικὲς ἔννοιες που οδηγοῦν και πάλι στην επιβεβαίωση του φωτισμοῦ του Αγίου Πνεύματος.

Στην θεολογικότερη των ποιμαντικῶν του Επιστολῶν , ο Απόστολος Παῦλος και πάλι , στην προς Εβραίους Επιστολή η οποία κατά των ομότιμο καθηγητή της Θεολογικῆς σχολῆς του Πανεπιστημίου Αθηνῶν κύριο Χρήστο Βούλγαρη, ὄχι μόνο αποδεικνύεται η γνησιότητα της αλλά και θεωρεῖται μία ἀπό τις επιστολές της αιχμαλωσίας, στον 12^ο στοίχο του 4^{ου} κεφαλαίου, σαν νοητή συνέχεια των προηγουμένων αναφέρεται στην ουσία του θείου λόγου: «Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καὶ τομῶτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διῆκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας.» Δηλαδή , ο Λόγος του Θεοῦ εἶναι σαν ζωντανός οργανισμός , ποιο κοφτερός και ἀπό το καλύτερο μαχαίρι. Τόσο ισχυρός που διεισδύει στον ἄνθρωπο και χωρίζει το σῶμα ἀπό την ψυχή. Τόση δύναμη πραγματικά ἔχει ο Θεῖος Λόγος. Τόσο ἀπόλυτος που αναγεννά και ανακαθορίζει την ἀνθρώπινη ὑπαρξη δίνοντας νέες πνευματικὲς προσδοκίες σωτηρίας και ἐλπίδος. Οποιοσδήποτε αφοσιώνεται στη μελέτη του Θεῖου Λόγου και την ἀναζήτηση των πνευματικῶν νοημάτων ἀναγεννάται και ἀναζωογονεῖται λαμβάνοντας δύναμη για τον πνευματικό του ἀγῶνα.

Θα μπορούσαμε ἀκόμη να παραθέσουμε ἀμέτρητα βιβλικά χωρία και ἄλλες τόσες πατερικὲς ἀπόψεις που να ἔχουν ως κεντρική ἔννοια τον Θεῖο Λόγο και την πνευματική του δύναμη. Ὅσο ὅμως κι αν «ἐρευνῶμεν τὰς γραφάς», το συμπέρασμα θα εἶναι πάντα το ἴδιο και το τέλος θα ἐνώνεται με την ἀρχή στον εὐλογημένο κύκλο που ἐπίκεντρο θα ἔχει πάντα τον Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστό και η διάμετρος του θα φωτίζεται ἀπό την χάρη του Αγίου Πνεύματος. Νοητά λοιπόν ὅλοι μας γινόμαστε δωρεοδόχοι αὐτῆς της χάριτος. Ευχή και προσευχή μας εἶναι να βιώνουμε διαρκῶς παρόμοιες πνευματικὲς κλήσεις σαν την κλήση που δέχτηκε ἀπό τον θεό ο προφήτης Ησαΐας.

«Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε, προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε. Πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε» (ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Ε' 19-21).

Με τη χάρη του Θεοῦ και με το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος και φυσικά με τις δικές Σας σεπτές Πατρικὲς Ευχές και Ευλογίες Σεβασμιώτατε Πάτερ και Δέσποτα, καλούμαστε και κατά την φετινὴ χρονιά σεβαστοῖ μου πατέρες και ἀγαπητοῖ μου ἀδελφοῖ να γίνουμε θεραπευτές στη διακονία του Θεῖου Λόγου προς τον εὐλογημένο και φιλόχριστο λαό του Θεοῦ μέσω των τακτικῶν ἐνοριακῶν κύκλων μελέτης της Αγίας Γραφῆς.

Το πόσο σημαντική είναι αυτή η προέκταση της σημαντικής μας διακονίας δεν μπορούμε να το κατανοήσουμε. Καλλιεργούμε χωρίς να είμαστε καθόλου βέβαιοι για το αποτέλεσμα της σποράς μας. Ας σκεφτούμε μόνο ότι οι προτεσταντικές ομολογίες της δύσεως έχουν την μελέτη και ερμηνεία του Θείου Λόγου ώστε κατεξοχήν μυστήριό τους. Δεν είναι μια απλή και επιπόλαιη διακονία, ούτε μας επιτρέπεται να την αντιμετωπίσουμε ως παράταιρο έργο το οποίο θα βαρύνει κατά μία ώρα ακόμη το εβδομαδιαίο μας πρόγραμμα. Επίσης, η ιδιαίτερη αυτή η πτυχή της διακονίας μας δεν είναι ούτε μάθημα, ούτε ωφέλιμη κατήχηση.

Οι ενοριακοί κύκλοι μελέτης Αγίας Γραφής αποτελούν μία ακόμη πνευματική ευκαιρία ανθρώπινης αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας με τους πιστούς που προσέρχονται στους κύκλους και είναι κατά βάση είναι ενορίτες μας. Ξεκλειδώνοντας τις αιώνες αλήθειες του Θείου Λόγου απολαμβάνουμε αμφότεροι και όσοι με τη χάρη του Θεού θα διακονήσουμε αλλά και όσοι θα προστρέξουν στο κάλεσμα μας αυτό πολλαπλή ωφέλεια. Μία μόνο πτυχή αξίζει να σημειώσουμε και αυτή είναι ότι εμμέσως μέσα από την μελέτη του Θείου Λόγου γνωρίζουμε καλύτερα τους ακροατές μας. Η μεγαλύτερη ωφέλεια θα είναι η αμφιμονοσήμαντη επικοινωνία στην οποία διαρκώς θα πρέπει να προτρέπουμε.

Χάριτι Θεού και φέτος θα συνεχίσουμε την ευλαβική μας προσέγγιση στο βίο και τη διδασκαλία του Κυρίου μας μέσα από το δεύτερο τόμο του τρίτομου έργου του μακαριστού γέροντος πρώην Μητροπολίτου Πειραιώς κυρού Καλλινίκου Καρούσου. Κατά την περσινή χρονιά και μέσα από τον πρώτο τόμο τον οποίο μελετήσαμε είχαμε την ευκαιρία να δούμε τα γεγονότα της ζωής του Κυρίου μας, τα οποία αφορούσαν στα δύο πρώτα χρόνια της δημοσίας δράσης του. Κατά την φετινή χρονιά και μέσα από τον δεύτερο τόμο θα έχουμε τη δυνατότητα να μελετήσουμε τα γεγονότα τα οποία ξεκινούν λίγο πριν το γεγονός της Μεταμορφώσεως και φτάνουν μέχρι την Μεγάλη Τετάρτη προ του εκουσίου πάθους Του.

Ειδικά φέτος και με μέριμνα της Ιεράς μας Μητροπόλεως θα διανεμηθεί στην αγάπη σας και ένα πακέτο σημειώσεων ως υποστηρικτικό υλικό. Η σημειώσεις αυτές περιέχουν τα Βιβλικά Κείμενα τα οποία υπάρχουν στον τόμο και κυρίως στο τέλος της κάθε ενότητας θέματα προς συζήτηση έτσι ώστε ο Ευαγγελικός Λόγος να αποκτά μία διαχρονική αναφορά στη σύγχρονη κοινωνία.

Περατώνοντας στη σκέψης μας αυτές και πριν καλέσουμε στο βήμα των σεπτό ποιμενάρχη μας Μητροπολίτη Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ.κ.Δαμασκηνό για να μας προσφέρει τις πατρικές του ευλογίες και στην διακονία μας ευαγγελικό λόγο του Αγίου ενδόξου «Αποστόλου Ιακώβου ο οποίος στην Καθολική του Επιστολή Α' κεφάλαιο στίχοι 22- 23 σημειώνει: **Γίνεσθε δὲ ποιηταί**

λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. ὅτι εἴ τις ἀκροατῆς λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἑσώπτρῳ». Ἀμήν καὶ Γένοιτο.